INHOUD

Voorwoord 11

I. GESCHIEDENIS VAN DE AARDE EN HUIDIGE PROBLEMATIEK 13

1. *Aarde zonder mensen* 15
1.1. De blauwe planeet in ons zonnestelsel. 1.2. Ons zonnestelsel binnen onze Melkweg. 1.3. Het uitdijend Heelal. 1.4. Gesteenten, water, atmosfeer. 1.5. De continenten vormen zich. 1.6. Van planten en eencellige dieren tot steeds hogere levensvormen

2. *De komst van de mens en de menselijke culturen* 20
2.1. De vroegste sporen. 2.2. Prehistorie en geschreven geschiedenis. 2.3. Menselijke culturen. 2.4. Griekse en Romeinse cultuur. 2.5. De bedreiging van onze beschaving

3. *Economie zonder economie* 25
3.1. De twee betekenissen van het woord economie. 3.2. Van plukken en jagen naar kweken. 3.3. Veel vrije goederen. 3.4. Handwerk en handel. 3.5. Verkeer – tot volksverhuizingen toe. 3.6. Andere diensten: onderwijs, politie, militair apparaat, regeringsapparaat

4. *Niet bij brood alleen. . .* 31
4.1. Niet alleen stoffelijke behoeften; rechtvaardigheid. 4.2. Regeringsapparaat. 4.3. Godsdienst en ethiek. 4.4. Wetenschap. 4.5. Techniek en onderwijs. 4.6. Van nationaal naar internationaal recht. 4.7. Politiek: 'de kunst van het mogelijke'

5. *Economie met economie* 38
5.1. Algemene ontwikkeling: groei. 5.2. Bevolking. 5.3. Kennis. 5.4. Produktie. 5.5. Welvaart. 5.6. Contraproduktie. 5.7. Golfbewegingen

6. *Splijtzwammen* 50
6.1. Inleiding; culturele tegenstellingen. 6.2. Kolonialisme en slavernij. 6.3. Welvaartsverschillen. 6.4. Van arbeidersbeweging tot Oost-West-conflict. 6.5. Het sociale vraagstuk op wereldschaal: het Noord-Zuid-conflict

7. *De problematiek van de mensheid; de Club van Rome* 58
7.1. Grenzen aan de groei. 7.2. Bevolkingsgroei. 7.3. Uitputting van hulpbronnen. 7.4. Landbouwprodukten en hun schaarste. 7.5. Vergiftiging van atmosfeer, water en grond. 7.6. Radioactieve stoffen. 7.7. De bewapeningswedloop. 7.8. De grote welvaartsverschillen

II. HET GEWENSTE BEHEER VAN ONZE AARDE 69

IIA. DOELEN VAN EEN GOED BEHEER 69

8. *Doelen van een goed beheer, beheer van natuur en milieu* 71
8.1. Inhoud van Deel II: beheer van de planeet. 8.2. Doelen van een goed beheer. 8.3. Automatische kwaliteitshandhaving bestaat niet meer. 8.4. Beheer van Flora en Fauna; ethisch dilemma. 8.5. Beheer van de dode natuur

9. *Een goede sociaaleconomische ontwikkeling* 77
9.1. Efficiënte produktieontwikkeling van zo milieuvriendelijk mogelijke activiteiten. 9.2. Werkgelegenheid voor allen die willen werken. 9.3. Inspraak van de werknemers. 9.4. Opleiding van allen om hun aangeboren capaciteiten te ontwikkelen. 9.5. Optimale inkomensverdeling in de ruimste zin. 9.6. Optimale inkomensbesteding. 9.7. Voorkómen van contraproduktie. 9.8. Solidariteitsbetoon

10. *Een positieve vrede* 84
10.1. Negatieve vrede: uitbanning van oorlog. 10.2. Het vreedzame gebruik van de dode natuur. 10.3. Vreedzaam gebruik van de oceanen. 10.4. Vreedzaam gebruik van de ruimte. 10.5. Vreedzaam gebruik van de flora. 10.6. Vreedzaam gebruik van de fauna. 10.7. Vreedzaam samenleven (coëxistentie)

IIB. MIDDELEN VAN EEN GOED BEHEER 91

11. *Nationale maatschappelijke instellingen* 93
11.1. Instellingen, middelen en instrumenten. 11.2. Spontane instellingen. 11.3. Onderwijs- en onderzoekinstellingen. 11.4. Ethische instellingen. 11.5. Politieke partijen. 11.6. Publieke instellingen: op plaatselijk niveau. 11.7. Publieke instellingen: provinciale. 11.8. Publieke instellingen: nationale

12. *Bovennationale maatschappelijke instellingen* 102
12.1. De noodzaak van bovennationale sociale instellingen. 12.2. Er bestaan een aantal bovennationale instellingen. 12.3. Vele bovennationale sociale instellingen hebben te weinig macht. 12.4. De Europese Gemeenschap maakt een begin. 12.5. De noodzaak om ook andere delen van de wereld te integreren. 12.6. De instellingen van de VN hebben meer macht nodig. 12.7. De vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering der VN

13. *Milieupolitiek* 109
13.1. Milieupolitiek als een urgent voorbeeld. 13.2. Vervuiling van de grond. 13.3. Vervuiling van stilstaand water. 13.4. Vervuiling van stromend water. 13.5. Relatief stationaire luchtvervuiling (smog). 13.6. Luchtvervuiling bij normaal weer. 13.7. Radioactieve vervuiling. 13.8. Het United Nations Environment Programme

14. *Economische en sociale politiek: nationale* 115
14.1. In gedecentraliseerde landen. 14.2. Efficiënte milieuvriendelijke produktie. 14.3. Werkgelegenheidspolitiek. 14.4. De rol van inspraak. 14.5. Onderwijs. 14.6. Inkomensherverdeling. 14.7. Besteding van het inkomen. 14.8. Voorkómen van contraproduktie. 14.9. Solidariteitsbetoon. 14.10. In gecentraliseerde landen

15. *Economische en sociale politiek: internationale* 126
15.1. Sommige doelstellingen vereisen bovennationale besluitvorming. 15.2. Milieupolitiek. 15.3. Werkgelegenheidspolitiek. 15.4. De inkomensverdeling tussen landen. 15.5. Een Mondiaal Ministerie van Financiën. 15.6. Handelspolitiek. 15.4. Strijd tegen contraproduktie. 15.8. Betoon van solidariteit

16. *Vredespolitiek. Naleven van afgesloten verdragen* 134
16.1. Inleiding. Drie hoofdwegen. 16.2. De weg der verdragen. 16.3. Het partiële testverbod, 1963. 16.4. Het nonproliferatieverdrag (NPT), 1968. 16.5. Het antirakettenverdrag (ABMT), 1972. 16.6. Het SALT-II-Verdrag, 1979

17. *Vredespolitiek: nieuwe verdragen* 140
17.1. Inleiding: de wapenwedloop is niet tot staan gekomen. 17.2. Een alomvattend testverbod. 17.3. Het gebruik van de ruimte. 17.4. De onderhandelingen in Genève. 17.5. De onderhandelingen in Wenen. 17.6. De Eu-

ropese Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking. 17.7. De ontmoetingen van Gorbatsjov en Reagan in Genève op 11 nov. 1985 en in Reykjavik op 11 en 12 okt. 1986.

18. *Vredespolitiek van de Verenigde Naties* 148
18.1. Hervormingen van bestaande instellingen der VN. 18.2. De vertegenwoordiging der leden in de AV. 18.3. De Veiligheidsraad. 18.4. Het Internationale Hof van Justitie. 18.5. Andere niet-militaire middelen van VN-vredespolitiek. 18.6. Voorbereiding van een hervorming

19. *Nieuwe instellingen toe te voegen aan de Verenigde Naties* 156
19.1. Inleiding. Het nieuwe zeerecht. 19.2. Een Mondiaal Ministerie van Financiën (World Treasury, WT). 19.3. Ruimterecht en -instellingen. 19.4. VN-politie

20. *Vredespolitiek door integratie* 162
20.1. Positieve en negatieve integratie. 20.2. Integratie vóór de 19e eeuw. 20.3. Integratie in de 19e eeuw. 20.4. Het proces van de West-europese integratie na 1951. 20.5. Waar is integratie nodig?

21. *Kunnen wij mensen de aarde beheren?* Een nawoord 170